

ΕΙΣΗΓΗΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ 2026

Εισηγητής: Αντιπεριφερειάρχης Σιαράβας Κώστας

Κυρία Πρόεδρε,

Κύριε Περιφερειάρχη,

Κυρίες και Κύριοι Αντιπεριφερειάρχες,

Κυρίες και Κύριοι Περιφερειακοί Σύμβουλοι,

Το Περιφερειακό Συμβούλιο καλείται σήμερα να ψηφίσει τον προϋπολογισμό της Περιφέρειας Ηπείρου για το 2026. Είναι μια ημέρα συλλογικής και ατομικής ευθύνης για όλους μας. Και αυτό γιατί από την απόφασή μας, κρίνεται η λειτουργία της Περιφέρειας για τον επόμενο χρόνο.

Δεν πρόκειται για σχήμα λόγου, αλλά για πραγματικότητα. Ο προϋπολογισμός, είναι η βάση, το εργαλείο για τη λειτουργία των Οικονομικών Υπηρεσιών. Ταυτόχρονα όμως, μέσω του προϋπολογισμού, αποτυπώνονται οι προθέσεις και οι κατευθύνσεις της Διοίκησης για το ερχόμενο χρόνο.

Η σύνταξη του προϋπολογισμού υπάγεται σε συγκεκριμένους κανόνες. Γίνεται σύμφωνα με διατάξεις των Υπουργείων Εσωτερικών και Οικονομικών και ιδιαίτερα σύμφωνα με την ΚΥΑ 41525/28-07-2025 η οποία αναφέρεται αναλυτικά στην κατάρτιση και υποβολή του σχεδίου του Προϋπολογισμού για το 2026.

Με απλά λόγια: Μπορεί οι προθέσεις μας, οι επιδιώξεις μας, οι απαιτήσεις μας να είναι για περισσότερους πόρους, όμως στον προϋπολογισμό, αποτυπώνονται μόνο όσα προβλέπονται. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι στην πορεία του χρόνου, δεν προστίθενται νέοι πόροι, οι οποίοι προκύπτουν από την ωριμότητα έργων και τη συνεχή διεκδίκηση της Περιφερειακής Αρχής. Να υπενθυμίσω ότι έχουμε πάρα πολλά παραδείγματα στον τομέα αυτό, από πόρους που αντλήθηκαν και αντλούνται από το ΕΣΠΑ, το ΠΔΕ, το Ταμείο Ανάκαμψης, που αξιοποιούνται για πολύ μεγάλα έργα υποδομής στην Ήπειρο, για τα οποία θα αναφερθώ στη συνέχεια.

Σύμφωνα με την προαναφερθείσα ΚΥΑ έχει αλλάξει το σχέδιο του λογιστικού πλαισίου του προϋπολογισμού. Η οικονομική ταξινόμηση που εφαρμόζεται από το έτος 2026 και μετά, καθορίστηκε με την ΚΥΑ 2/45253/26-06-2025 και ορίζει ενιαία για τον τακτικό προϋπολογισμό και τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων.

Σύμφωνα με το νέο λογιστικό πλαίσιο που εφαρμόζεται από 01/01/2026 καταργούνται οι ΚΑΕ και ενσωματώνονται οι ΑΛΕ (Αναλυτικός Λογαριασμός Εσόδων - Εξόδων).

Για τον ισοσκελισμό του προϋπολογισμού προβλέπεται ταμειακό υπόλοιπο το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει το ύψος του ποσού των χρηματικών διαθεσίμων που εκτιμάται ότι θα διαθέτει η Περιφέρεια Ηπείρου στις 31/12/2025.

Η πρόβλεψη των χρηματικών διαθεσίμων δεν περιλαμβάνεται στους πίνακες του προϋπολογισμού, αλλά αναλύεται σύμφωνα με τις οδηγίες του Υπουργείου Εσωτερικών σε ξεχωριστό πίνακα, ο οποίος αποτελεί συνοδευτικό στοιχείο του προϋπολογισμού.

Με βάση τα ανωτέρω ο Προϋπολογισμός του 2026 διαμορφώνεται ως εξής:

ΕΣΟΔΑ: 142.294.328,36

ΤΑΜΕΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ 2025: 31.258.008,17

ΣΥΝΟΛΟ ΕΣΟΔΩΝ: 173.552.336,53

ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΟΔΩΝ: 173.552.336,53

Το σχέδιο του προϋπολογισμού αναρτήθηκε στο παρατηρητήριο οικονομικής αυτοτέλειας και πήραμε θετική γνώμοδότηση σύμφωνα με την υπ.αριθμ.821/04-12-2025όπου αναφέρει ότι τηρούνται οι οδηγίες που δόθηκαν από τα αρμόδια Υπουργεία Εσωτερικών και Οικονομικών μέσω των σχετικών ΚΥΑ.

Συμπέρασμα που δεν επιδέχεται αμφισβητήσεις: Η κατάρτιση του Σχεδίου Προϋπολογισμού έγινε κατά απόλυτα σύννομο τρόπο, εγκρίθηκε από το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας, με τα μεγέθη που αυτά αποτυπώνονται σήμερα.

Το επισημαίνω αυτό, γιατί πολύ σύντομα ο προϋπολογισμός μας θα αυξηθεί σημαντικά από νέα έργα που ενταχθούν στο Πρόγραμμα Έργων, όπως είναι η κατασκευή του Πανηπειρωτικού Κλειστού Γυμναστηρίου – Αίθουσα Πολλαπλών Χρήσεων, το οποίο εντάχθηκε πρόσφατα στο ΠΔΕ του Υπουργείου Ανάπτυξης με προϋπολογισμό 24.000.000 ευρώ.

Πρόκειται για ένα από τα μεγαλύτερα έργα, σε προϋπολογισμό που θα υλοποιήσει η Περιφέρεια Ηπείρου. Ένα έργο που έρχεται σε συνέχεια άλλων, πολύ μεγάλων παρεμβάσεων, ορισμένες από τις οποίες θα τις απαριθμήσω στη συνέχεια.

- Την τρέχουσα περίοδο εκτελούμε το οδικό τμήμα Πηγάδια – Γέφυρα Πλάκας, με προϋπολογισμό 23.600.000 ευρώ. Έργο που έρχεται σε συνέχεια του τμήματος Τέροβο-Πηγάδια, που είχε αρχικό προϋπολογισμό 25.000.000 ευρώ, έργο που ήδη λειτουργεί εδώ και μήνες. Πρόκειται για ένα πολύ δύσκολο από τεχνικής άποψης έργο, το οποίο όμως αποτελούσε αίτημα δεκαετιών των κατοίκων των Τζουμέρκων για να έχουν εύκολη και ασφαλή πρόσβαση στις περιοχές Π.Ε. Ιωαννίνων και Άρτης.
Πρόκειται για ένα έργο, που καλύπτεται χρηματοδοτικά από τρεις πηγές (Ταμείο Ανάκαμψης, ΣΑΕΠ 030 Ηπείρου, Υπουργείο Υποδομών).

- Δημοπρατήθηκε επίσης η διπλή γεφύρωση του Αράχθου στην Άρτα.

Από το Ταμείο Ανάκαμψης έχουν χρηματοδοτηθεί επίσης πολλοί κυκλικοί κόμβοι, όπως σε Λούτσα Πρέβεζας, σε Βελανιδοράχη Μεσοποτάμου Πρέβεζας (διπλός κόμβος), στη Λαψίστα Ζίτσας Ιωαννίνων, σε Επισκοπικό Ιωαννίνων με ποσό 6.800.000 ευρώ. Το τελευταίο έργο ολοκληρώθηκε και δόθηκε στην κυκλοφορία στις αρχές του 2025.

Στο Ταμείο Ανάκαμψης εντάχθηκαν επίσης:

- Το σύγχρονο δίκτυο ποδηλατοδρόμων μήκους 58 χλμ. στην περιοχή της Πρέβεζας. Το έργο αυτό βρίσκεται σε υλοποίηση και πιστεύουμε ότι θα ολοκληρωθεί μέσα στο 2026.
- Η αποκατάσταση του Οθωμανικού Τεμένους Ιμαρέτ Άρτας. Μετά την ολοκλήρωση των εργασιών το Τέμενος Ιμαρέτ θα λειτουργεί ως επισκέψιμο ιστορικό μνημείο. Για την καλή λειτουργία του μνημείου μετέπειτα, υπεύθυνη θα είναι η ΕΦΑ Άρτας, ως αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού.

Δεν είμαι μόνο αυτά. Είναι και η ωρίμανση και άλλων έργων, όπως η σύνδεση της Ιόνιας με την Πρέβεζα, ενώ ήδη έχει προηγηθεί η μεγάλη συμβολή της Περιφέρειας Ηπείρου για την ωρίμανση της μελέτης για το δρόμο Γιάννενα – Κακαβιά, για τον οποίο έχει ξεκινήσει η εγκατάσταση του αναδόχου και ξεκινούν άμεσα οι εργασίες στο έργο.

Ολοκληρώνονται οι εργασίες στην ολοκληρωμένη χωρική επένδυση (ΟΧΕ) σε βόρεια Πίνδο με τα ιαματικά λουτρά (Αμαράντου, Καβασιλών, Πυξαριάς) και συνεχίζονται στη νότια Πίνδο με επίκεντρο το όρος Λάκμος (Μικρό και Μεγάλο Περιστέρι) και τους οικισμούς των Τζουμέρκων (Συρράκο, Καλαρρύτες, Βαθύπεδο, Ματσούκι), ενώ παράλληλα με κέντρο το Τετραχώρι Σουλίου έχει σχεδιαστεί ΟΧΕ από το Σούλι μέχρι τις εκβολές του Αχέροντα.

Στον πρωτογενή τομέα στηρίξαμε με πολλά μικρά, αλλά ουσιαστικά έργα (πτηνοτρόφους, κτηνοτρόφους, ιχθυοκαλλιεργητές κ.λ.π.), μεριμνώντας για ασφαλή οδική πρόσβαση, κατασκευάζοντας δρόμους προς τις μονάδες τους και με έργα ηλεκτροδότησης και ύδρευσης.

Παράλληλα έχουμε ήδη σε εξέλιξη ένα πολύ μεγάλο πρόγραμμα βελτίωσης και εκσυγχρονισμού των εγκαταστάσεων και των δικτύων των ΤΟΕΒ κυρίως Άρτας, Πρέβεζας, Θεσπρωτίας που φτάνει περίπου τα 20 εκ. ευρώ, χρήματα που εξασφαλίστηκαν μέσω του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης το γνωστό σε όλους μας Π.Α.Α. Επίσης σε εξέλιξη είναι το μεγάλο αρδευτικό έργο του Μέσου Ρου Αχέροντα, με προϋπολογισμό 6, 3 εκ. ευρώ.

Έχουμε επίσης καταθέσει τρεις προτάσεις προς ένταξη στο Πρόγραμμα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων:

- Τα έργα εξοικονόμησης νερού για τον ΤΟΕΒ Κρύας- Λαψίστας, με προϋπολογισμό άνω των 21 εκατομμυρίων ευρώ.
- Το έργο ταμίευσης νερού (φράγμα Κομποτίου) με προϋπολογισμό 74,5 εκ. ευρώ.
- Τα έργα εξοικονόμησης νερού στον ΤΟΕΒ Αχέροντας, με προϋπολογισμό 13, 7 εκ. ευρώ.

Εκτελούμε σημαντικά αντιπλημμυρικά έργα: Μεταξύ αυτών το ρέμα Τούση στην Πάργα, ενώ ολοκληρώθηκε η μελέτη για το Λεκανοπέδιο Ιωαννίνων με προϋπολογισμό 152 εκ. ευρώ και η μελέτη για το ρέμα Μπούση με προϋπολογισμό 10 εκ. ευρώ. Έργα που μελλοντικά θα ενταχθούν στον προϋπολογισμό της Περιφέρειας.

Ολοκληρώθηκαν οι περισσότεροι βιολογικοί καθαρισμοί και απομένουν οι συνδέσεις, που είναι αρμοδιότητα των Δήμων.

Είναι σε εξέλιξη το έργο εισόδου της Ηγουμενίτσας.

Ξεκίνησαν οι εργασίες για το Διοικητήριο της Πρέβεζας και θα ακολουθήσει της Άρτας.

Στην Πολιτική Προστασία προβαίνουμε σε τάχιστη αποκατάσταση των ζημιών, που προκαλούνται από τα ακραία καιρικά φαινόμενα, λειτουργώντας κατά υποδειγματικό τρόπο όλες τις Υπηρεσίες της Πολιτικής Προστασίας.

Στηρίξαμε άμεσα και έμπρακτα τις πληγείσες περιοχές, που δοκιμάστηκαν από τις πυρκαγιές το περασμένο καλοκαίρι, αναλαμβάνοντας τη δαπάνη για την κατασκευή 40 περίπου σταβλικών εγκαταστάσεων των κτηνοτρόφων – αγροτών που υπέστησαν ζημιές, από την πρόσφατη πυρκαγιά.

Πρόσφατα είχαμε νέες πληγείσες περιοχές από τις έντονες βροχοπτώσεις που έπληξαν την Περιφέρεια Ηπείρου (Βόρεια Τζουμέρκα, Κεντρικά Τζουμέρκα, Δήμος Άρτας, Δήμος Ζηρούκ.λ.π.). Η Περιφέρεια λειτούργησε άμεσα για την προσωρινή αποκατάσταση της οδικής πρόσβασης προς όλες τις περιοχές και τους οικισμούς.

Απαιτούνται άμεσα μέτρα στήριξης και υποδομών σε όλες τις πληγείσες περιοχές, καθώς βέβαια και οικονομική ενίσχυση στις οικογένειες που διέμεναν στους ορεινούς όγκους και στα χωριά. Εάν καθυστερήσει η πολιτεία και το κράτος για την άμεση στήριξη των πληγέντων, οι περιοχές αυτές θα ερημώσουν οριστικά, με ό,τι αυτό συνεπάγεται.

Εδώ θέλω να τονίσω ότι απαιτούνται αυτοτελείς πόροι στην Περιφέρεια, για την Πολιτική Προστασία και ιδιαίτερα για τον κλάδο της πρόληψης (αντιπλημμυρικών και αντιπυρικών έργων).

Όπως προανέφερα, τα έργα και οι δράσεις αυτές έχουν τη βάση τους στον προϋπολογισμό που σήμερα συζητάμε. Δεν πρέπει κατά τη γνώμη μου να περιοριστούμε στα αριθμητικά μεγέθη του, αλλά να εστιάσουμε στη μεγάλη εικόνα που προκύπτει.

Ένα από τα σοβαρότερα θέματα αυτή την περίοδο είναι τα πραγματικά προβλήματα του αγροτικού κόσμου, για τα οποία η Κυβέρνηση και το κράτος πρέπει να δώσουν ρεαλιστικές λύσεις, για να έχουμε έναν βιώσιμο και μακροχρόνιο πρωτογενή τομέα. Απαιτείται Εθνική Στρατηγική και μακροχρόνιος βιώσιμος σχεδιασμός για τους αγρότες, κτηνοτρόφους, γεωργούς, πτηνοτρόφους, ιχθυοκαλλιεργητές, μελισσοκόμους, ένας σχεδιασμός με ιδιαίτερη προσοχή και με έμφαση στην προστασία για την παραγωγή τους.

Η Περιφέρεια Ηπείρου, ο τόπος μας, παράγει προϊόντα άριστης ποιότητας, για τα οποία είμαστε υπερήφανοι και πρέπει να τα στηρίζουμε με κάθε δυνατό τρόπο. Εμείς έχουμε συνδυάσει τον πρωτογενή τομέα του τόπου μας με τον τουρισμό και σε κάθε ευκαιρία προβάλλουμε τα προϊόντα της Ηπείρου. Τα αποτελέσματα των πρωτοβουλιών της Περιφέρειας είναι απτά και αποτυπώνονται από τη

μεγάλη επισκεψιμότητα στις περισσότερες περιοχές της Ηπείρου, με την ανάπτυξη αρκετών εναλλακτικών μορφών τουρισμού, επιβεβαιώνεται δε και από τα επίσημα στατιστικά στοιχεία.

Εδώ γεννάται ένα ερώτημα: μπορεί το κράτος ή ο τόπος μας να επιβιώσει χωρίς πρωτογενή παραγωγή; Η απάντηση είναι κάθετη. Όχι. Ο πρωτογενής τομέας και ο δευτερογενής σε σχέση με τα αγροτικά προϊόντα, αποτελούν σήμερα τον κορμό της Εθνικής Οικονομίας και αυτό διαχρονικά δεν πρέπει να το ξεχνάμε ποτέ. Η Κυβέρνηση πρέπει να δει στην πράξη τα προβλήματα των αγροτών, να προχωρήσει σε ρυθμίσεις χρεών, να θεσπίσει νομοθετική ρύθμιση για οφειλές σε Εφορίες, ΕΦΚΑ, Τράπεζες και μάλιστα άτοκες.

Κύριοι Συνάδελφοι,

Η περιοχή μας παρουσιάζει ενθαρρυντικά σημάδια ανάκαμψης με ισχυρό πρωτογενή τομέα, με έμφαση στην πτηνοτροφία, κτηνοτροφία, ιχθυοκαλλιέργειες κ.α., με παρουσία στο εμπόριο, την μεταποίηση.

Αγωνιζόμαστε ως Περιφερειακή Αρχή και δίνουμε το μέγιστο των δυνάμεών μας και βρισκόμαστε δίπλα στον πολίτη της Ηπείρου με σκοπό την άμεση συνδρομή στην εξοάλυνση της δύσκολης καθημερινότητας και προς την κατεύθυνση αυτή καταβάλλουμε το μέγιστο των δυνατοτήτων της αξιοποίησης των πόρων που μας παρέχονται, διεκδικώντας και το τελευταίο ευρώ για τον τόπο μας.

Για μας προέχει ο παράγοντας άνθρωπος. Και στην πρόοδο του τόπου μας, μπορούν και πρέπει να συμβάλλουν οι εργαζόμενοι, αλλά και οι επιχειρηματίες. Θέλω να κάνω μια παρένθεση, για έναν κλάδο που αναπτύσσεται δυναμικά στην Ήπειρο, αλλά αντιμετωπίζει πρόβλημα εξεύρεσης προσωπικού. Είναι ο τουριστικός ο οποίος είναι παρέχει υψηλού επιπέδου υπηρεσίες.

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σήμερα οφείλουμε και έχουμε υποχρέωση να συνεχίσουμε τα έργα και τις πράξεις της Περιφέρειας, με σκοπό να πετύχουμε στο έργο μας και να πάμε την Ήπειρο ακόμη πιο ψηλά.

Ολοκληρώνοντας την εισήγησή μου, θέλω να σας θέσω υπόψη τη Νομοθεσία βάσει της οποίας συντάχθηκε ο προϋπολογισμός, ήτοι:

- Τις διατάξεις των άρθρων 260 και 268 του ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης – Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87^{Α'}), όπως συμπληρώθηκαν και ισχύουν με την παρ.4^ο του άρθρου 43 «Ρυθμίσεις Οικονομικών Θεμάτων ΟΤΑ», του Ν.3979/2011 «Για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και λοιπές διατάξεις»,
- Τις διατάξεις του π.δ. 30/1996 κωδικοποίηση σε ενιαίο κείμενο νόμου με τίτλο «Κώδικας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης κ.λ.π.» (ΦΕΚ Α'21) και του άρθρου 5 του ν.2672/1998, το οποίο ρυθμίζει θέματα Προϋπολογισμού των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων.
- Τις διατάξεις του ν.δ. 496/1974 «περί λογιστικού Ν.Π.Δ.Δ.» (ΦΕΚ 204^{Α'}), όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε,
- Τις διατάξεις του άρθρου 78 του ν.4172/2013 (ΦΕΚ Α'167) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει με το άρθρο 190 του ν.4555/19-7-2018 (ΦΕΚ 133^{Α'} - Πρόγραμμα Κλεισθένης),

- Τις διατάξεις του άρθρου 64 του ν.4270/2014 (ΦΕΚ Α'143) «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση οδηγίας 2011/85/ΕΕ) – δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις»
- Την αριθ.: 41525/30-07-2025 ΚΥΑ των υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών «Κατάρτιση και υποβολή Προϋπολογισμού των Περιφερειών Οικ.έτους 2026».

Το σχέδιο Προϋπολογισμού της Περιφέρειας Ηπείρου για το Οικ.έτος 2026 και διέπεται από τις αρχές:

- Της Καθολικότητας,
- Της Ειδικότητας,
- Της Ακρίβειας,
- Της Ισοσκέλισης,
- Της Προβλεψιμότητας,
- Της Διαφάνειας,
- Της Υπευθυνότητας,
- Της Λογοδοσίας
- Της Χρηστής Δημοσιονομικής Διαχείρισης

Οι αρχές αυτές τηρούνται επακριβώς.

Πέραν των παραπάνω ο Προϋπολογισμός του 2026 συνοδεύεται και από Πίνακα Οικονομικών στοχοθεσίας. Ο πίνακας αυτός, όπως θεσμοθετήθηκε από τις σχετικές ΚΥΑ παρέχει συνοπτικά τόσο τον Προϋπολογισμό, όσο και την ετήσια στοχοθεσία, που έχει να κάνει με την πορεία εκτέλεσής του.

Βασικοί στόχοι για την κατάρτιση του Προϋπολογισμού της Περιφέρειας Ηπείρου για το οικονομικό έτος 2026 υπήρξαν:

- 1) Η ορθολογική και ρεαλιστική κατάρτισή του με εγγραφή εσόδων, που αναμένεται ότι θα εισπραχθούν και με ανάλογη εγγραφή δαπανών
- 2) Η συγκράτηση των δαπανών και η ορθολογική διαχείριση αυτών
- 3) Η περαιτέρω ενίσχυση των παραγωγικών επενδύσεων και η επίτευξη επαρκών ρυθμών ανάπτυξης
- 4) Η εξασφάλιση των πιστώσεων για τη χρηματοδότηση όλων των έργων της Περιφέρειας που είναι συνεχιζόμενα ή που ολοκληρώθηκαν αλλά δεν έχουν εξοφληθεί.

Ανακεφαλαιώνοντας λοιπόν έχουμε ένα Προϋπολογισμό που εμφανίζει για το οικονομικό έτος 2026 τα εξής μεγέθη:

Έσοδα Οικονομικού έτους 2026: 142.294.328,36

Ταμειακό Υπόλοιπο: 31.258.008,17

Σύνολο εσόδων: 173.552.336,53

Σύνολο εξόδων : 173.552.336,53

Εμείς δεν είμαστε δογματικοί. Δεχόμαστε την καλόπιστη κριτική, πολύ δε περισσότερο δεχόμαστε τη δημιουργική κριτική με προτάσεις βελτίωσης για το καλό του τόπου μας.

Τελειώνοντας την εισήγησή μου, ζητώ την υπερψήφιση του προϋπολογισμού του 2026, καθώς πρόκειται για έναν ρεαλιστικό ισοσκελισμένο Προϋπολογισμό, με απόλυτη διαφάνεια αλλά και αναπτυξιακή δυναμική. Είναι ένας προϋπολογισμός Δημιουργίας και Προοπτικής.

Κλείνοντας θέλω να ευχαριστήσω όλους τους υπαλλήλους της Περιφέρειας Ηπείρου, που εργάστηκαν αλόγιστα για το σχεδιασμό του Προϋπολογισμού έτους 2026.

Σας ευχαριστώ.